

Crisis leidt tot meer zelfdodingen

JOOP DE BEER

Het aantal mensen in Nederland dat overlijdt als gevolg van zelfdoding is sinds het uitbreken van de kredietcrisis toegenomen. In 2011 overleden 1.647 inwoners door zelfdoding, in 2007 waren dit er 1.353. Een oorzakelijk verband tussen de economische recessie en het aantal zelfdodingen laat zich niet eenvoudig bewijzen. Maar de ontwikkeling van het aantal zelfdodingen in de afgelopen veertig jaar vertoont een zo duidelijke overeenkomst met de economische conjunctuurcycli, dat een oorzakelijke relatie wel heel aannemelijk is.

Ook in andere landen is een samenhang tussen het aantal zelfdodingen en economische crises vastgesteld. In juli 2009 verscheen in *The Lancet* een artikel waarin werd aangetoond dat in de landen van de Europese Unie een stijging van de werkloosheid met 1 procent leidt tot een toename van het aantal zelfdodingen met 0,8 procent. In 2011 overleden in Nederland 9,9 per 100.000 inwoners door zelfdoding, in 2007 waren dit er 8,7 per 100.000. De grafiek vergelijkt de ontwikkeling van het aantal zelfdodingen per 100.000 inwoners met de index van het consumentenvertrouwen in Nederland. Een positieve waarde van de vertrouwensindex betekent dat het aantal mensen dat er vertrouwen in heeft dat het beter zal gaan met de economie groter is dan het aantal mensen dat denkt dat het slechter zal gaan.

Begin jaren tachtig kampte Nederland met de zwaarste economische recessie sinds de jaren dertig. De werkloosheid steeg van 5 procent in 1979 naar 17 procent in 1983. De inflatie was hoog, de huizenprijzen daalden met 30 procent. Het consumentenvertrouwen daalde tot een dieptepunt in 1983 en 1984. In diezelfde jaren bereikte het aantal zelfdodingen een piek. Toen het weer beter ging met de economie liep het aantal zelfdodingen terug. In 1991 begon een milde recessie, die maar kort aanhield. In 1991 nam het aantal zelfdodingen toe. In de tweede helft van de jaren negentig nam het vertrouwen in de economie sterk toe. Dat was de periode van de internet-hype. Het aantal zelfdodingen daalde in die periode weer. Kort na de eeuwwisseling deed zich opnieuw een recessie voor. De internetzeepbel spatte uiteen en ook de aanslag op de Twin Towers had een negatief effect op het vertrouwen. Het aantal zelfdodingen nam weliswaar niet toe, maar er kwam wel een einde aan de daling. Het korte herstel van het vertrouwen in de economie tussen 2005 en 2007 ging gepaard met een eveneens kortstondige daling in het aantal zelfdodingen. Maar na het uitbreken van de kredietcrisis in 2008 nam het aantal zelfdodingen weer toe. In 2007 beëindigden 1.353 mensen hun leven, in 2008 waren dit er 1.435, in 2009 1.525, in 2010 1.600 en in 2011 1.647. Wanneer die stijging volledig aan de recessie wordt toegeschreven, kan worden geconcludeerd dat in de jaren 2008-2011 bijna achthonderd gevallen van zelfdoding op rekening van de economische crisis kunnen worden gezet. Het aantal zelfdodingen in 2012 is nog niet bekend, maar gezien de forse daling van het vertrouwen in 2012, moet met een verdere stijging rekening worden gehouden.

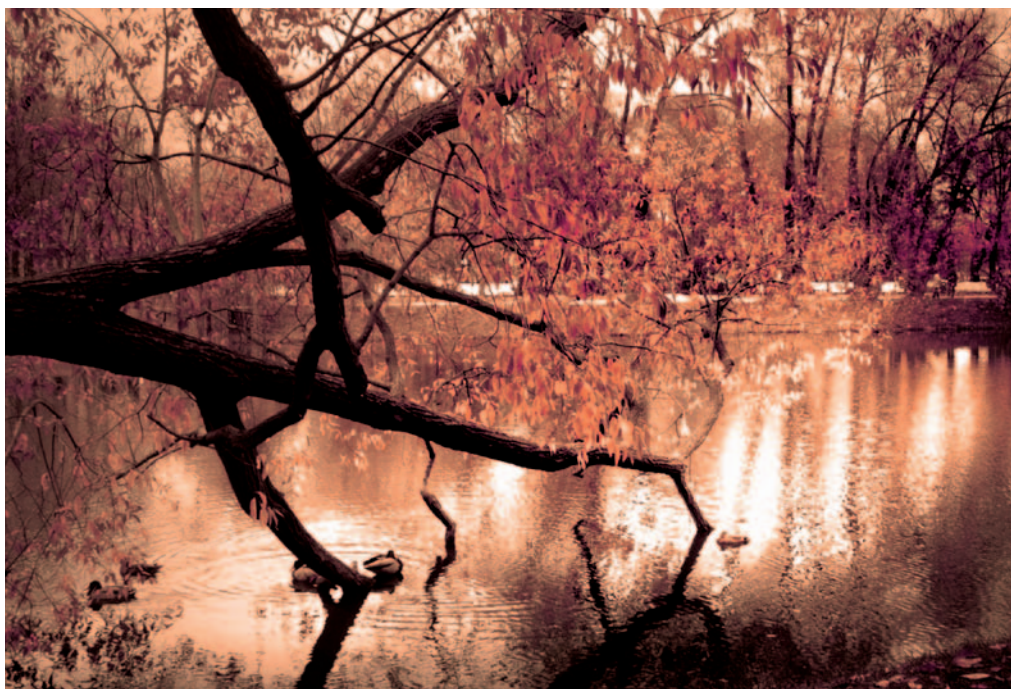

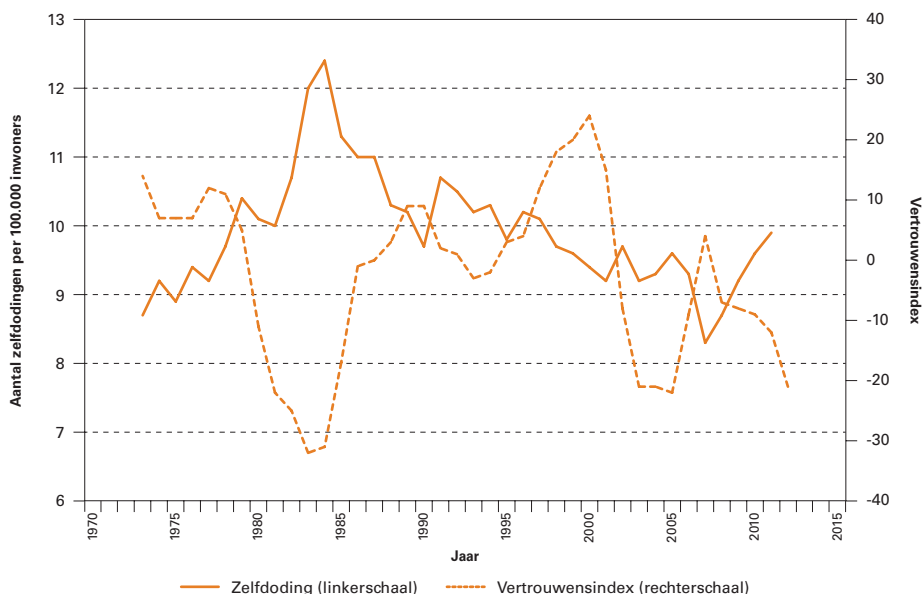
Foto: Flickr/tazkirah_88

LITERATUUR:

- Stuckler, D., S. Basu, M. Suhrcke, A. Coutts en M. McKee (2009), The public health effect of economic crises and alternative policy responses in Europe: an empirical analysis. *The Lancet*, 374 (9686), blz. 315-323. [http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(09\)61124-7](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(09)61124-7)

Joop de Beer, NIDI

Aantal zelfdodingen per 100.000 inwoners (linkerschaal en vertrouwensindex (rechtterschaal))

Bron: CBS.